

se, semmiféle kézzel fogható büntetéssel nem jár. Sőt, sokszor jutalomban is részesül, míg a politikai gerincesseget gyakran üldözik.

Tudjuk, hogy a polgári bátorságnak meg vannak a maga társadalmi előfeltételei. Az anyagilag független ember bátrabb lehet annál a szegénynél, akinek megélhetése a hatalmon levők akaratától függ. Ezt az erényt könnyebb olyan államban gyakorolni, ahol jogrend van, mint az olyan társadalomban, ahol az állami végrehajtószervek a közvélemény szavát elfojtják. A polgári bátorságot az erős társadalmi szervezetek támogatják, míg a szervezetlen és fejletlen közösség elvonja erejét. A jóban különben könnyű jónak lenni. Az igazi polgári bátorság a nehézségekkel és kísértésekkel párhuzamosan nő és ez az erkölcsi erő, amely egy nép nagyságát jelenti.

Ahogy valamely nép a csatátelen elvesztheti szabadságát, ugyanugy elvesztheti azt, ha békében a politikai erőszakkal szemben közömbös, vagy gyöngé marad. Ezért nem elég, ha az országot fenyegető veszély felett kezünkkel lemondóan legyintünk. A fontos és döntő pillanatokban határozott tett válik szükségessé. Időről-időre a rosszban is meg kell állni hegyünket. Mint minden javat, a szabadságot is esetről-esetre védeni kell. A szabadság ára békében a polgári bátorság. És ha ezt idejében nem mutatjuk ki, később vérrel kell fizetnünk."

Seljačko kolo Zagreb. „Ne engedjük meg, hogy a fájdalom rajtunk urrá legyen. Nem lágyítjuk meg vele azokat, akik ellenünk vétkesek, de saját ellenállásunkat ássuk alá. Szorítsuk össze fogunk és az igazságtalanság okozta elkeseredésből merítsük azt az erkölcsi erőt, amely, ha eljön az idő, az ütésnek ellenállhatatlan lendületet ad. És ez az idő eljön, mert addig jár a kórsó a kútra míg el nem török, — tartja a közmondás.“

„Sokan nem tudják, hogy a földművesek vám fejében az ekére kilónként 5. dinárt fizetnek. Ez azt jelenti, hogy egy 60 kilós eke után 300 dinár vámot fizet a paraszt. Továbbá 1 meter cementért, amit nálunk gyártanak 70—80.— dinárt fizetünk és ugyanezt a cementet Délafrikába szállítva a jugoszláviai gyárak 25—30.— dinárért adják el.“

A Népszövetség katonai évkönyve szerint ma 30%-kal több ember áll fegyverben, mint 1914-ben. Ugyancsak a közlöny a világ 64 fő államára vonatkozólag a hadikiadásokat milliárd aranydollárokban a következőképp tünteti föl:

1913	2 és fél
1935	5
1937	7

Ebből a hét milliárdból Európára 4 és fél esik.

Krónika

Tollerhez az ismertnevű német íróhoz, akit Hitler állampolgárságától megfosztott, az angol külügyi hivatal levelet intézett. A levélben a külügyminiszter rokonszenvéről biztosítja Tollert, akinek kezdeményezésére a Spanyolország polgári lakóságát segítő nemzetközi bizottság megalakult. Toller hiszi, hogy az akcióhoz Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke is csatlakozik. A segélyezés orvos-ság és más szükségelti cikkek küldése alakjában történik. Toller kijelentette, hogy a kanterberi, joriki és velszi érsok is teljes erejükkel a bizottság mellé állnak, azonkívül a svéd, norvég, dán és az újzealandi kormány is megígérték segítségüket.

*

Chamberlain az Alsóházban teljes komolysággal kijelentette, hogy a müncheni határozat a demokrácia győzelmét jelenti.

*

A szlovák kormány uralmi jel-szava: „Egy Isten, egy párt, egy nép“.

*

Francó a lázadó generális kijelentette, hogy a köztársaságiakkal nem akar egyverszűnetet mert azok Negrinrel az élükön földézték a háborút és ezért az ő lelkükön szárad a sok millió spanyol halála.

*

A japán kormány szerint Csan-Káj-Sek Kína elsőszámú közellen-sége.

*

A szabadság addig fog veszélyben forogni amíg nem leszünk készek arra, hogy megvédjük („Daily Telegraph“).

*

...A viszonyok között mind-aniunk jövedelme megkisebbedett. De senkise vonja le ebből azt a következtetést, hogy jobb lenne ha semmi féle jövedelmünk nem volna. Ha a mi eddigi szabadságunk kisebb lett ebből ne következtessünk arra se dültől se más érzésektől vezetve, hogy jobb lenne ha semmiféle szabadságunk nem volna és ne mondjunk le arról amit fölünk senki sem követel. (F. Peroutka „Pritomnost“ Prága)

*

Amint az angol konzervatív sajtó jelenti a Vatikán és a spanyol köztársaság között helyre állt a diplomáciai kapcsolat. Salvador Tarragone vikáriusa a leridai kerület apostoli adminisztrátora a Spanyol köztársaság diplomáciai útlevelével Romába érkezett és a Vatikánt értesítette az Egyháza helyzetéről a köztársasági Spanyolországban. Ugyan akkor Salvador de Híjar kapucinus apát a barce-toniai kultúrpalotában beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondta: „A köztársaság tiszteli a népek vallásos érzését. A nép maga karja a lekiismereti szabadságot és tiszteletben tartja mindeki meggyőződését. Ha a fölkelés első napjaiban a nép kikelt a paság ellen, ez csak azért volt mert az beleavatkozott a politikába és a szószéket nem odaváló propagandára használta föl.

Honnan hát az a követelés, hogy az egyházat csak olyanok képviselhetik, akik készek a harminc Frankista ezüstöt elfogadni?“

*

Chvalkovsky, cseh külügyminiszter kijelentette, hogy a meggyöngült Csehország külpolitikában Jugoszlávia nyomdokait követi.

*

A francia népek joga van, hogy felelőségre vonja azokat akiknek a politikája alkalmat szolgáltatott arra, hogy Göbbels lapja a következőket írja: Franciacrszág nem csak gazdaságilag és pénzügyileg, hanem ami ennél sokkal nehezebb, erkölcsileg is a fölök széien áll. (Zsak Düklö a francia képviselőház alelnöke október 23)

*

Chamberlain (Cseberlén) nagy beszédet tartott Müncheni „politikája“ védelmében. Loyd George (Lojd Zsorzs) erre vonatkozólag a következő nyilatkozatot adta: „Uglátszik Chamberlain a müncheni társaságtól diktatori vezetéket vett át. Az angol demokráciának merőben idegen az a doktrína, hogy nem lehet bírálni a kormányt, ha az ember jó hazafi akar maradni. Chamberlain azt mondja, hogy a parlamenti vita amilyen volt Németországban elképzeletetlen lenne. Az én véleményem is ez.“

*

Korszerű lopás történt Firenzében. Öt gázmaszkot vittek el egy vidéki villából az ablakon bemászott tolvajok.

*

Guernica spanyol város horzalmas bombázásáról, amit a német és olasz-repülőraj közösen végzett Picasso, a világhírű spanyol festő olajfestményt készített, amelynek első kiállítása Párisban volt. Angol művészi körök meghívására Picasso nagy festményét október 4—29-ig a londoni New Burlington Galeriesben állítják ki. Picasso festménye megrázó erővel ábrázolja a védtelen asszonyok és gyermekek páni félelmét és szörnyű irítozatát a bombázástól.

Fehívás. A Siemens-Schucker gyár felvesz néhány szakmájában teljesen jártas műszerészt kipróbálásra. Jelentkezés a gyár telepén, X, Gyömörői-ut 128, a gyengeáramu osztályon, Mitterholzer mérnök úrnál. Hivatkozás Konrád mérnök úrra.

1938. július 29

„Madjarschaag“

Félreértések elkerülése végett megjegyezzük, hogy ez a felhívás nem a hirdetési rovat „Munkát kaphat“ felírású részében, hanem az ismert „fajvédő lap szövegrészének „Jobboldali mozgalom“ című állandó rovatában jelent meg)

*

Hosszas kísérletezés után egy francia feltaláló, Jean Giovanni olyan anyagot állított elő, amely alkalmas arra, hogy a benzint pótolja. Az anyagot állítólag már kipróbálták és robbanóereje teljesen megfelel a benzín robbanóerejének. Az új találmány alapanyaga egyszerű fű.

*

Kína és Spanyolország a legújabb filmekben. A heti-híradók megrázó, de csak pillanatokig tartó részletei mellett egyre több film készül, amelyek a Kínában és Spanyolországban folyó mai háborút választják háttérnek, sőt témának. A „Madridi express“ volt az első ezen az úton, ezt követte Dolores del Rió sanghái filmje, ugyancsak készült egy francia film is „Sanghái dráma“ címmel. Ez a film már nemcsak idegizalmat akart adni, hanem dokumentumot is. Hollywoodban a nyár elején készült el a „Blókad“, amely a spanyol polgárháborúnak ilyen dokumentumszerű feldolgozása. A rendezés munkáját William Dieterle végezte, aki már két hatalmas kultúrfilmmel, Pasteur és Zola életével mutatta meg, hogy milyen művész. Különösségeiben a „Blókad“ is feszültségekkel teljes kémfilm, de lényegében ennél sokkal több: filmre vetített tiltakozás a polgárháború embertelenségei ellen, a polgári lakosság kiheztelése ellen.

Newyorkból je'entik: A világ legnagyobb autóbusszája. A karonban (Ohio állam) helyezték forgalomba. A tizenöt méter hosszú kocsinak nyolc kereke van, száznegyven utast szállíthat, közepén a tetője és falai hajlítható gumilapokból készültek a fordulások és kanyarodások lehetővé tételére.

*

Anglia és Franciaország egyrészt, Olaszország és Németország másrészt ez évben nagyon élénk tevékenységet fejtettek ki a balkáni államokra való gazdasági befolyásuknak gyarapítása érdekében.

*

A III. birodalom adatai szerint, Németország revolveng-artozásai, mindig jobban növekednek. Ezen tartozásokban nem foglaltatik a „titkos“ tartozás, amely meghaladja a néhány millió márkát.

*

Jugoszláviának nincsen egyetlen gyára sem, mely a ként természetes állapotából tovább feldolgozná, habár nyersanyag lelőhelyei igen sok van, és bevitelük évente meghaladja 250 vagont, amelynek értéke 4 és fél millió dinár.

*

Az utóbbi időben Olaszország nagy erőfeszítéseket tesz, hogy Középeurópa és a Dunai Államok forgalmát Hamburgon és Brémán keresztül Fiúmé érdekében megakadályozza. Ebben az esetben Fiumén Beogradot használnák dunai kikötőnek. Olaszország befolyására akar szert tenni a Dunai Államokban.

*

A Sandwich-szigetcsoport Kahu-lani nevű szigetén emelkedik a Wajaleale nevű hegy, amely egyike azoknak a helyeknek, ahol a világon a legtöbb eső esik. A hegyen elhelyezett esőmérő évente 15 méter esőt jelez. 1600 méterrel alacsonyabban már csak évi 28 centiméter a csapadék és ez a vidék sokat szenved a szárazság miatt.